

18.07.2013.

Б
Р
О
Ј

7

BILTEN

**Poljoprivredna savetodavna i
stručna služba Jagodina**

SADRŽAJ BILTENA:

STOČARTVO

- SELEKCIJA OVACA

- Dipl.ing.Dragan Jakovljević

RATARSTVO

- PRAVILNO UZORKOVANJE ZEMLJIŠTA

- Dipl.ing.Milanka Miladinović

- KRUPNOĆA ZRNA-KVALITET SEMENA PŠENICE

- Dipl.ing.Miodrag Simić

POVRTARSTVO

- PROIZVODNJA KUPUSA

- Dipl.ing Dragan Mijušković

- SADNJA PRAZILUKA

- Dipl.ing.Mira Miljković

VOĆARSTVO I VINOGRADARSTVO

- ĐUBRENJE DUNJE

- Dipl.ing.Dejan Jocić

ZAŠTITA BILJA

- ERWINIA AMYLOVORA U POMORAVSKOM OKRUGU

- Dipl.ing. Ljiljana Jeremić

- PLAMENJAČA PAPRIKE *PHYTOPHTHORA CAPSICI*

- Dipl.ing.Ružica Đukić

STOČARSTVO

SELEKCIJA OVACA

Selekcija ili odabiranje ovaca je postupak koji ima za cilj da se za priplod odaberu najbolja ženska i muška grla, vodeći pri tome računa o njihovim proizvodnim svojstvima, poreklu i nasleđu. Glavni zadatak selekcije jeste da se planskim parenjem odabranih roditelja koji poseduju željene osobine, u toku nekoliko godina stvore proizvodnija stada ovaca s više mleka, mesa i vune. Parenjem odabranih grla određuju se buduće generacije, tako da ona utiču na stepen genetskog unapređenja tog stada. Selekcija predstavlja osnovu za napredak stada u ovčarskoj proizvodnji. Prilikom odlučivanja koju životinju zadržati za dalju reprodukciju nije lako, ali pravilno odabiranje i odlučivanje pri odabiranju veoma je važno za napredak stada. Dobar program selekcije treba da potencira važne ekonomske karakteristike. U ovčarskoj proizvodnji prihod potiče od prodaje životinja, mleka, sira i vune. Najveći deo prihoda ostvaruje se prodajom priplodnog materijala i tovom jagnjadi, dok prodaja vune ne donosi takoreći nikakve ili sasvim male prihode. Za zasnivanje stada ovaca ili za povećanje broja grla u stadu moraju se odabirati kvalitetne životinje bez obzira da li se radi o gajenju u čistoj rasi ili o komercijalnim stadima. Za uspešnu selekciju nema recepta. Selekcija priplodnih grla se uvek mora obavljati na nekoliko osobina:

- 1) Prema odgajivačkom cilju farme
- 2) Prema telesnoj građi
- 3) Prema spoljašnjem izgledu grla
- 4) Prema ostalim osobinama i zdravstvenom stanju
- 5) Prema poreklu

Spoljašnji izgled se ocenjuje vizuelnom metodom. Pri ovom ocenjivanju grlo se posmatra s prednje, zadnje i bočne strane sa udaljenosti od 3 – 4 metra i tada se ocenjuje razvijenost svih delova tela. Za priplod treba ostavljati samo dobro razvijena grla. Od posebnog značaja je odabiranje priplodnih ovana. Građa tela ovaca je usko povezana sa pravcem proizvodnje tj. proizvodnošću samih grla ovaca. U zavisnosti od pravca proizvodnje postoje razlike u gradnji tela pojedinih rasa i sojeva ovaca. Spoljašnji izgled ovaca je moguće oceniti uopšteno i to stvori prvi utisak o grlu. Ali kod tog ocenjivanja oko može da pogreši, pogotovo ako se grlo ocenjuje pre šišanja ovaca tj. kada vuna daje lažne podatke o spoljašnjem izgledu ovce. Grudni koš, okvir tela, noge, glava mogu poboljšati ili upropastiti spoljašnji izgled životinje. Da bi se oceni spoljašnji izgled životinju treba posmatrati u celini. Treba posmatrati i posebno ocenjivati pojedine delove tela životinje a na kraju povezanost izmedju njih. Posmatranjem veličine kostura stvara se slika o okviru, formatu, tj. o visini i dužini ovaca. Grla su velikog formata ako su duga i visoka, a malog formata ako su niska i kratka. Kratka su ona grla čija se dužina ne razlikuje mnogo od visine grebena, a duge životinje ako je dužina trupa znatno izraženija od visine grebena. Pored okvira ocenjuje se još širina, dubina grla i stavovi nogu. Kada je u pitanju eksterijer za priplod treba birati grla koja imaju karakteristične oznake rasa. Telo odabranih grla treba biti skladno građeno, tako da građa ovnova treba da je grublja, izrazito muška, a građa ovaca finija, izrazito ženska. Nepoželjna su uzana, plitka i grla sa nesrazmerno dugim nogama.

Glava: normalno razvijena glava pokazuje da grla imaju čvrstu konstituciju. Duga i uska glava je znak nedovoljno razvijenog kostura i nežne konstitucije što je preduslov za slabu otpornost. Na osnovu oblika glave može se lako odrediti pol, jer ovnovi imaju ispuččeniji profil nego ovce. Po obliku glave moguće je doneti zaključak i ocenu za ranostasnost. Glava koja je široka i u odnosu na telo mala znak je za ranostasnost. Velike i biste oči znak su dobrog zdravstvenog stanja.

Zubi: neki nedostaci u telesnoj gradji mogu direktno da utiču na proizvodnost, dugovečnost i samim tim i na rentabilnost gajenja ovaca. Loši ili nepravilni zubi mogu stvoriti velike probleme u odgajivanju ovaca. Zato je neophodno da prilikom odabiranja grla u stadu ili prilikom kupovine grla treba grlima pregledati zube. Mane koje se javljaju kod loših zuba mogu izazvati teškoće u ishrani i tako poremetiti rast i razvoj životinje. Pregledom zuba može se odrediti starost životinja. Tako jagnje pri rodjenju ima osam mlečnih zuba ili privremenih sekutića, poredjanih u četiri para u donjoj vilici. Zamena centralnog para privremenih sekutića stalnim zubima događja se u uzrastu oko godinu dana. Drugi par mlečnih zuba menja se trajnim kada životinja navršši dve godine. Treći i četvrti par trajnih zuba pojavljuje se sa tri i četiri godine. Sa navršenih četiri godina ovca ima sve zube. Korektna usta imaju sekutiće i dentalnu ploču u istoj ravni. Treba izbegavati životinje sa uvučenom donjom vilicom. Najbolje je da se usta pogledaju sa strane.

Savetodavac za stočarstvo
Dipl.ing.Dragan Jakovljević

RATARSTVO I POVRTARSTVO

PRAVILNO UZORKOVANJE ZEMLJIŠTA

Greške koje se naprave pri uzorkovanju ne mogu se u toku rada ispraviti i to će se negativno odraziti na krajnji rezultat ispitivanja. Pored toga, uzorkovanje nije moguće ponoviti te je otuda značaj pravilnog uzimanja uzoraka zemljišta utoliko veći. Otuda je neophodno proizvođače upoznati sa značajem i potrebom da se na svakoj njihovoj proizvodnoj površini ispita plodnost odnosno primeni sistematska kontrola plodnosti zemljišta.

Uzimanje uzoraka zemljišta na imanjima poljoprivrednih gazdinstava treba da bude pravilno izvedeno. Za hemijske analize uzimaju se prosečni uzorci zemljišta sa alatima, kao što su ašovi ili burgije, kojima se buši ili sondira zemljište. Burgije mogu da budu različite konstrukcije (oblika i veličine), namenjene za ručno ili mehanizovano uzimanje. Uzorke treba uzimati sa homogenih delova parcela (isti tip zemljišta, isti mehanički sastav, ista biljna vrsta). Veličina parcele sa koje se uzima prosečan uzorak zemljišta zavisi od homogenosti (ujednačenosti) terena. Ukoliko je parcela homogenija prosečan uzorak može da pokrije 5-10 hektara, dok na heterogenom terenu prosečan uzorak pokriva površinu do najviše 2 hektara. Prosečan uzorak se sastoji iz 20-25 pojedinačnih.

Dubina uzimanja uzoraka zavisi od načina iskorišćavanja zemljišta odnosno vrste uzgajanog poljoprivrednog bilja. Na površinama gde se uzgajaju ratarski usevi dubina uzimanja se kreće od 0-20 cm, ređe od 20-40 cm, na livadama i pašnjacima od 0-10 cm, izuzetno od 10-20 cm, a kod višegodišnjih zasada od 0-30 cm, od 30-60 cm i od 60-80 cm. Vremenski, uzimanje uzoraka je najpodesnije kada je zemljište slobodno (nije pod

usevom).Izvodi se pomoću sonde ili svrdala koja se ubadaju u zemljište do dubine označene na alatu i to po zamišljenom rasporedu (slučajnom) na parceli.Ovako uzeti pojedinačni uzorci se izmešaju u nekom sudu,dovedu na optimalnu veličinu (najviše do 1 kg),zatim se pakuju u kese (papirne,platnene),utiketiraju i evidentiraju,te dostavljaju u laboratoriju na dalju pripremu.

Priprema uzoraka zemljišta za analize sastoji se u njihovom čišćenju od stranih materija (peska,kamena) i sušenju,koje može da bude prirodno i veštačko (u sušnicama) do vazdušno suvog stanja.Uzorci se zatim usitnjavaju (ručno ili u električnim mlinovima) i prosejavaju kroz sita sa otvorima od 2 mm.za kvalitetna i gruba kvantitativna hemijska ispitivanja zemljišta na terenu koriste se priručne pokretne laboratorije.Na ovaj način najčešće se određuju pH zemljišta,sadržaj karbonata i prisustvo rastvorljivih soli.Međutim,ove metode su orijentacione i manje precizne pa ih treba ograničeno koristiti.

Savetodavac za ratarstvo
dipl.ing.Milanka Miladinović

KRUPNOĆA ZRNA-KVALITET SEMENA PŠENICE

Seme je reproduktivni organ biljke koji obezbeđuje razvoj nove biljke,njeno preživljavanje u nepovoljnim uslovima i obnavljanje biljne vrste.Seme obezbeđuje kontinuitet biljne vrste u vremenu i prostoru.

Deklarisano seme označava kvalitetno seme.Kvalitetno seme se dobija kroz dug proizvodni proces koji počinje setvom i obuhvata kontrolu stanja useva u polju,preko ispitivanja kvaliteta semena u laboratoriji,a završava se doradom.Dorada naturalnog semenskog materijala ima zadatak i cilj da dovede proizvedeni semenski materijal u oblik i stanje pogodno za primenu u proizvodnji merkantilnih i semenskih useva.Oblik podrazumeva dorađeno seme upakovano na odgovarajući način u pojedinačna pakovanja određene veličine,a stanje podrazumeva sastav i osobine dorađenog semena (sortnost,klijavost,zdravstveno stanje) bez korovskih semena i drugih prinosa.

Pokazatelj životne sposobnosti semena od koje zavisi njegova upotrebna vrednost je klijavost.Možemo reći da seme odlične klijavosti daje ponik koji će u polju ostvariti najbolji sklop,ujednačeno nicanje useva,što omogućuje postizanje stabilnih prinosa,odnosno visokih prinosa izvanrednog kvaliteta.

Kvalitet semena je genetski-nasledno svojstvo,a istraživanja su pokazala da kod različitih biljnih vrsta na kvalitet semena imaju uticaj primenjene agrotehničke mere,agroekološki uslovi,postupci u doradi semena počev od vršidbe,prijema,sušenja,pakovanja do lagerovanja semena.

Krupnoća zrna predstavlja vrlo važno fizičko svojstvo u procesu dorade i čišćenja semana.Krupnoća varira u veoma širokom intervalu,pa zbog toga za setvu treba koristiti krupno i ujednačeno zrno.Krupnoća semena je biološko obeležje koje utiče na razviće ponika i osobine prinosa biljaka.

Presudan uslov za postizanje visokih i stabilnih prinosa pšenice je korišćenje deklarisanog sortnog semena.Doradom semena se postiže da sema bude čisto od bioloških i mehaničkih primesa,ujednačeno po veličini,zaštićeno od bolesti i poznatih semenskih kvaliteta.Na taj način obezbeđuje se bolja finansijska dobit kao i veća ukupna proizvodnja pšenice što je značajno i za proizvođača i za državu.Seme ujednačeno po krupnoći omogućuje precizniju setvu i bolji sklop.Dugogodišnji problem proizvodnje pšenice kod nas je upotreba nedeklarisanog semena za setvu.Kada se koristi deklarisano seme treba sejati sa količinom od 220-250 kg/ha.Proizvođači koriste

nesortno seme,povećavaju setvenu normu na preko 300 kg/ha,ili 20-30% više zrna.Kako sopstveno seme sadrži oko 15% semena manjih od 2,2 mm što značajno smanjuje procenat klijavosti,a pored toga kod takvog semena potpuno je nepoznato prisustvo bolesti koje se prenose zrnom,a koje mogu imati značajnu ulogu u proizvodnji pšenice,a što je još važnije za zdravlje ljudi životinja koji takvu pšenicu koriste za ishranu.

Može se zaključiti da je ostvarenje visokih i stabilnih prinosa u proizvodnji neophodno koristiti deklarirano seme,odnosno gde su zrna lošeg semenskog kvaliteta odstranjena (manja od 2,2 mm).

Kvalitetno seme može da se proizvede samo uz primenu savremenih naučnih i stručnih saznanja,uz uvažavanje određenih principa i zakonom propisanih normi.

**Savetodavac za ratarstvo
Dipl.ing. Miodrag Simić**

PROIZVODNJA KUPUSA

Kupus karakteriše otpornost na niske temperature, u fazi razvijene lisne rozete trpi temperature do -5 , prilikom formiranja glavice -8 stepeni celzijusovih. Za potrošnju u zimskim mesecima kupus se seje od polovine jula do polovine avgusta. Setva u ovom periodu se obavlja u otvorene leje, najbolje je sukcesivna setva , (zbog tržišta), potrebno seme po metru kvadratnom 3-4 gr. U ovom periodu redovno zalivati, obaviti i dve folijarne prihrane, zaštitu od bolesti i štetočina i redovno pleveti. Rasad kupusa za rasađivanje pristize za 30-40 dana od setve.Biljke treba da su čvrste, zdrave, sa najmanje četiri normalno razvijena lista i dobro razvijenim korenovim sistemom.

Pre rasađivanja zemljište dobro usitniti, tj. kvalitetno pripremiti, uneti stajnjak i zaorati oko 50 t/ha, i 300-400 kg/ha NPK-đubriva. U zavisnosti od sortimenta rastojanje se kreće 50-60 x 35-40 cm. Posle rasađivanja obaviti zalivanje, u zavisnosti od vremenskih prilika zalivati na svakih desetak dana, najbolje je zalivati kišenjem, (kišenje ima uticaj na formiranje čvrstih i kvalitetnih glavica). U toku vegetacionog perioda obaviti 2 okopavanja i dve prihrane. Zbog čestih navodnjavanja dolazi do ispiranja azota iz površinskog u dublje slojeve, pa je, s obzirom na plitak korenov sistem

kupusa, neophodno obaviti 1-2 prihrane azotnim mineralnim đubrivima, sa 200 kg/ha KAN-a ili 100kg/ha ureje. Zaštita kupusa od kupusara vrši se čim se pojave prvi leptiri u kupusištu. Zaštita kupusa od kupusara vrši se čim se pojavi let leptira po kupusištu. Od preparata primeniti preparat koji je našao široku primenu u povrtarstvu za štetočine koje grizu lišće. U tom periodu ako se pojavi neka bolest na lišću, obavlja se zaštita na bazi bakra i cinka a u slučaju pojave pepelnice tretman se obavlja sredstvima na bazi sumpora.

Savetodavac za povrtarstvo
Dipl. ing Dragan Mijušković

SADNJA PRAZILUKA

Kod praziluka se za ishranu koristi lažna lukovica, odnosno lažno stablo i mladi zeleni listovi. Lažno stablo može dostići visinu do 60 cm, a debljinu 2-6 cm.

Praziluk zahteva plodna zemljišta srednje teška, humusna sa optimumom kiselosti 6-7 pH. Na siromašnim zemljištima obrazuju se grubi listovi i tanko lažno stablo. Praziluk traži dosta vlage (gaji se uz redovno navodnjavanje) i ne može se saditi na terenima gde je onemogućeno snabdevanje vodom. Ali ne podnosi zemljišta visoke vlažnosti sklona zabarivanju. Praziluk zahteva i visok intenzitet svetlosti i dug dan. Skraćivanje dužine dana na 10-12 časova zadržava obrazovanje listova.

U plodoredu dolazi na prvo mesto. Veoma dobro reaguje na đubrenje stajnjakom. Najbolji predusevi su pšenica i leguminoze. Pri uzgoju kao jesenje vrste, gaji se posle skidanja ranog povrća ili ječma. Uz obradu zemljišta ili zaoravanju strništa zaorava se zgoreli stajnjak u količini 20-30 t/ha. U predsetvenoj pripremi unosi se i mineralno đubrivo, 100-120 kg/ha N, 80-100 kg/ha P₂O₅ i 120-140 kg/ha K₂O. Polovina NPK đubriva se dodaje predsetveno, a druga polovina u vidu dva prihranjivanja. Prvo prihranjivanje se obavlja čim se biljke ukorene i počnu da rastu, a drugo oko tri nedelje kasnije, tj. u fazi odebljavanja lažnog stabla.

Proizvodi se iz rasada. Sadi se u fazi 3-4 prava lista, visine 15-20 cm i debljine 0,6-0,8 cm. Kod rasada se odsecaju listovi na ¼ visine i koren na dužinu 2-2,5 cm, što ima za cilj brže ukorenjavanje i debljanje stabljike. Načupani rasad ne mora odmah da se sadi, dobro se prima i kada stoji više dana u senci i na promajnom mestu. Na manjim površinama sadai se ručno sadiljkom na rastojanju 20x20 ili 25x15 cm. Na većim površinama sadi se mehanizovano, međuredni razmak može biti veći a razmak u redu manji 10-15 cm. Sadi se u niske leje, brazde ili na ravnu površinu. Najbolje je saditi u brazde na dubinu 10-15 cm kako bi se dobilo što bolje lažno stablo. Nega se sastoji od

redovnog navodnjavanja, prihranjivanja , kultiviranja i jednom do dva puta se ogrće u cilju dobijanja belog lažnog stabla.

Savetodavac za povrtarstvo
Dipl.ing. Mira Miljković

VOĆARSTVO

ĐUBRENJE DUNJE

Postizanje visokih prinosa dunje pretežno je uslovljeno režimom ishrane.Za normalan porast,razvoj i plodonošenje potrebno je da dunja ima na raspolaganju srazmerno velike količine azota i kalijuma,kao i skromne količine fosfora.Dunja reaguje na azotno đubrivo, jer ga u zemljištu redovno nema dovoljno,na kalijum reaguje na lakim zemljištima,a na fosfor kada se gaji na slabo bujnim podlogama.

Rodnije i manje bujne sorte dunje potrebno je intenzivnije đubriti,naročito azotom.Sortama okalemljenim na podlogama sa jačim korenovim sistemom (sejanac Crataegus sp.,Sorbus domestica,dunja BA 29) potrebne su srazmerno manje količine đubriva.Mlada stabla dunje,do pete godine života najčešće se đubre pojedinačno sa po 0,2-0,5 kg KAN-a i 0,5-1,2 kg kompleksnog NPK (formulacije 10:12:26).Starija stabla treba intenzivnije đubriti azotom,uz odgovarajuću rezidbu da bi se podmladila i obnovila rodno drvo.Isto treba učiniti i sa stablima oštećenim niskim temperaturama ili elementarnim nepogodama.Rodnim stablima potrebne su velike količine hranljivih elemenata,a posebno azota i kalijuma u toku cvetanja,kao i za vreme intenzivnog porasta letorasta.

U periodu pune rodnosti dunje,za prinos od 40 t/ha,potrebne su sledeće orijentacione količine osnovnih hranljivih elemenata,odnosno đubriva:

- u jesen 400-600 kg NPK formulacije 8:4:20 ili 10:12:26 ,u zavisnosti od starosti i iscrpljenosti stabla,gustine sadnje i dr,
- u proleće 200-400 kg Nitromonkala (KAN-a).

U novije vreme se preporučuje letnje đubrenje u vidu češćeg prihranjivanja dunje.Letnje đubrenje (u junu i julu) deluje vrlo korisno na razvitak plodova i obrazovanje cvetnih pupoljaka.Međutim,ono se mora oprezno primeniti.Ako se izvrši kasnije-krajem leta i početkom jeseni može se izazvati drugo rasteenje letorasta,što umanjuje otpornost dunje prema mrazevima.To zavisi najviše od bujnosti,rodnosti i vremena završetka vegetacije kao nasledne osobine.Ipak ga treba primeniti kod dunja jako opterećenih rodnom i skonih alternativnom rađanju, jer se tada omogućuje obrazovanje većeg broja cvetnih pupoljaka i ublažuje alternativno rađanje.

Ishrana dunje preko lista je savremeni način intervencije u slučajevima kada vočke pokazuju simptome nedostatka nekih elemenata.Primena folijarne ishrane,kombinovana sa tretiranjem protiv bolesti i štetočina,može lako i brzo da otkloni poredice zbog nedostatka ovih elemenata.

Zemljištu najčešće nedostaju bor i gvožđe,čiji se simptomi nedostatka brzo uočavaju.Ti simptomi mogu da se pojave tokom cele vegetacije.Zajedno sa tretiranjem zaštitnim sredstvima može se kombinovati i tretiranje za folijarnu ishranu (Wuxal,Folifertil,Fertigal i dr.).

Savetodavac za voćarstvo i vinogradarstvo

Dipl.ing. Dejan Jocić

ZAŠTITA BILJA

ERWINIA AMYLOVORA U POMORAVSKOM OKRUGU

Erwinia amylovora je prouzrokovatelj bakteriozne paleži jabučastog voća. Ona je polifag. Najintenzivnije zaraze su na jabuci, kruški, dunji i mušmuli. Bakterija parazitira sve organe biljaka i cvetove, lišće, mladare, grane, stablo. Cvetovi koji su zaraženi postaju tamni, suše se i opadaju. Oboleli listovi nekrotiraju, suše se, ali ne otpadaju, već ostaju na granama. Ako su zaraženi mladari oni također nekrotiraju, i karakteristično za ovu bolest povijaju se u vidu pastirskog štapa. Zaražene grane se suše, nekrotiraju i nastaju rak rane. Na zaraženim delovima biljke može doći do pojave bakterijskog eksudata.

Najvažniji izvor zaraze za narednu godinu su prezimele rak rane. U povoljnim uslovima, ako su veće padavine u fazi cvetanja dolazi do ostvarivanja zaraze preko cveta i kasnije do širenja zaraze i na druge delove biljke. Zaraze se u povoljnim uslovima može ostvariti i kroz lenticule, tako da mogu biti inficirane i mlade voćke koje nisu još cvetale. Tokom vegetacije voćaka može se ostvariti više sekundarnih infekcija, koje uglavnom nastaju preko rana.

Zaštita hemijskim tretiranjima se vrše u fazi cvetanja voćaka, primenom preparata na bazi a.m. bakar u manjoj koncentraciji (da ne bi došlo do fitotoksičnosti) više puta u toku cvetanja. U našoj zemlji nije dozvoljena upotreba antibiotika Streptomocina, samim tim ne postoje registrovani preparati na bazi ovog antibiotika. Upozoravamo poljoprivredne proizvođače da ne koriste antibiotik Streptomocin koji se može kupiti u veterinarskim apotekama, takav antibiotik nije formulisan za upotrebu u voćarstvu.

Vizuelnim pregledom zasada jabuke, kruške u Pomoravskom okrugu uočili smo simptome Erwinie amylovore. Simptomi za sada nisu uočeni u velikom %. Na okućnicama na pojedinačnim stablima dunje ima simptoma bakteriozne paleži jabučastog voća. Analize nisu rađene da bi se potvrdila laboratorijski pojava bolesti.

Preporuka proizvođačima

Preporučujemo proizvođačima da ako u svojim voćnjacima primete simptome Erwinie, pojavu mladara u obliku pastirskog štapa, sušenje lišća, pojavu bakterijskog eksudata, izvrše mehaničko odstranjivanje zaraženih mladara, s tim da se odstrani i deo tkiva koji ne pokazuje simptome zaraze (10-20 cm). Obavezna je dezinfekcija makaza posle svakog reza, može se koristiti 96% alkohol. Mehaničko odstranjivanje raditi kada se po suvom i toplom vremenu, kako se zaraza ne bi dalje širila.

Savetodavac za zaštitu bilja
Dipl.ing. Ljiljana Jeremić

PLAMENJAČA PAPRIKE *PHYTOPHTHORA CAPSICI*

Simptomi :

Rasad i mlade biljke paprike mogu biti zaražene u predelu korenovog vrata, koji nekrotira i obolele biljke poležu. Na korenovom vratu rasadjenih biljaka uočava se mrka zona tkiva u prizemnom delu stabla. Zaražene biljke naglo venu i suše se. Mrka nekroza se javlja i na gornjim delovima stabla ili bočnim granama, najčešće u pazuhu lista. Gljiva preko lisne peteljke može da prodre i u lisku gde se u početku javljaju sitne tamnozeleno-pege, koje se vremenom povećavaju i suše.

Plodovi paprike bivaju zaraženi kroz peteljku, prodiranjem patogena iz zaraženog stabla. U uslovima povećane vlažnosti zahvaćeni delovi ploda dobijaju tamnozeleno boju i omekšavaju, a na njihovoj površini se javlja beličasta prevlaka. Ako posle infekcije nastupi period suvog i toplog vremena plodovi se smežuravaju i suše, a meso ploda se

raspada, tako da od ploda ostane samo providna pokožica. Ovako sasušeni plodovi ostaju pričvršćeni na biljci.

Zaštita :

Zaštita paprike od *Phytophthora capsici* je prilično složena i obuhvata niz mera. Koristiti dezinfikovani supstrat za proizvodnju rasada.. Pri rasadivanju svaku biljku treba zaliti rastvorom preparata na bazi propamokarb-hidrohlorida. fungicida Previcur 607 SL ili Balb u koncentraciji 0,25%,

Za zaštitu paprike od prouzrokovaca plamenjače po rasadivanju mogu se primenjivati fungicidi koji deluju na gljive roda *Phytophthora*, Ridomil Gold MZ, Bravo i Quadris ili Promesa

Savetodavac za zaštitu bilja
Dipl.ing. Ružica Đukić